

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМАНСЬКОМУ НУС ЗДОБУВАЧАМИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА» у 2021-2022 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Орієнтація Уманського НУС на студента, як споживача освітніх послуг, в системі управління якістю освітнього процесу означає, по-перше, визначення ступеня задоволеності здобувачів вищої освіти організацією навчально-виховного процесу, по-друге, така оцінка необхідна для коригування дій в освітніх процесах шляхом внесення змін в освітні програми, управління, організацію та технології навчання. Отож, мета анкетування – моніторинг задоволеності студентів наданням освітніх послуг.

Моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти проводився шляхом on-line опитування. Учасники анкетування – студенти денної форми навчання спеціальності 051 «Економіка», другого (магістерського) освітнього рівня. Всього опитано 8 студентів.

1. На запитання «Як Ви оцінюєте рівень якості надання освітніх послуг Уманським НУС?» 67% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили - високо, 30% – достатньо, 3% – задовільно (рис. 1.).

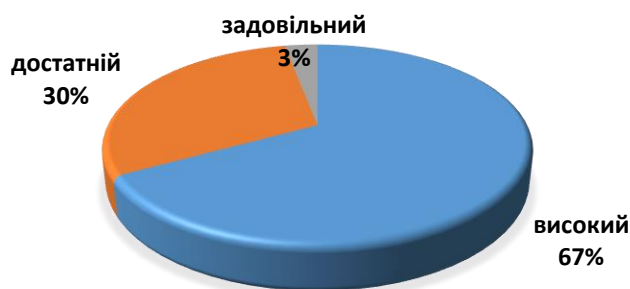

Рис.1. Оцінка рівня якості надання освітніх послуг, %

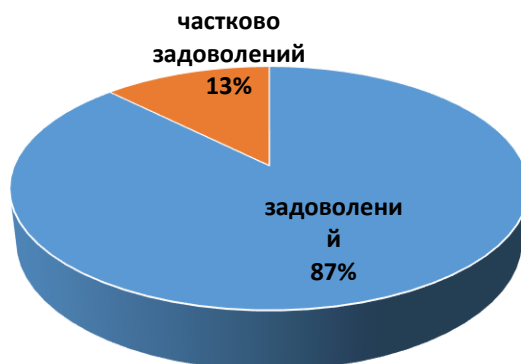
2. На запитання «Який ступінь вищої освіти Ви здобуваєте?» 8 осіб або 100% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили, що «магістр» (рис. 2.).

Рис.2. Ступінь вищої освіти, %

3. На запитання «За якою спеціальністю Ви навчаєтесь?» 8 осіб або 100% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили – економіка.

4. На запитання «Чи задоволені Ви вибором спеціальності?» 7 респондентів (87,5%) із числа опитаних зазначили, що задоволені, 1 студент (12,5%) – частково задоволений (рис.3.).

Рис.3. Ступінь вищої освіти, %

5. На запитання анкети «Які проблеми, на Вашу думку, найбільшою мірою ускладнюють навчання за обраною спеціальністю?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку (кількість варіантів вибору не обмежувалася): необхідність поєднувати навчання і роботу; особиста неорганізованість; надмірний обсяг навчального навантаження; незручний розклад; відсутність такту і педагогічної майстерності при викладанні окремих дисциплін; відсутність перспектив працевлаштування; вплив з боку інших студентів; недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою та власне розчарування в обраній спеціальності. Узагальнені результати відображені у таблиці 1. Із 8 опитаних респондентів результати вказали на дві проблеми: необхідність поєднувати навчання і роботу (75%) та особиста неорганізованість (відзначили 25% опитаних).

Таблиця 1

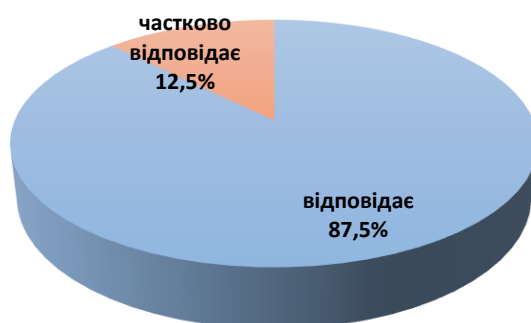
Які проблеми найбільшою мірою ускладнюють навчання, на думку опитаних здобувачів

Перелік проблем	Кількість здобувачів	Відсоток
Необхідність поєднувати навчання і роботу	6	75,0
Особиста неорганізованість	2	25,0
Надмірний обсяг навчального навантаження	1	12,5
Незручний розклад	1	12,5
Відсутність такту педагогічної майстерності при викладанні окремих дисциплін	-	-
Відсутність перспектив працевлаштування	-	-
Вплив з боку інших студентів, що перешкоджають прояву Ваших здібностей під час навчальних занять	1	12,5
Недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою	-	-
Власне розчарування в обраній спеціальності	-	-

6. На запитання анкети «Чи знаєте Ви, що Ваше навчання відбувається у відповідності до затвердженої освітньої програми?» 100% опитуваних знають про основний документ, який регламентує процес їх навчання.

7. На запитання анкети «Чи ознайомлені Ви з цілями та змістом освітньої програми», ідентично як і в попередньому питанні всі 100% студентів ознайомлені з цілями та змістом освітньої програми.

8. Позитивним моментом є те, що 100% респондентів знають про основний документ, який регламентує процес їх навчання та ознайомлені з цілями та змістом освітньої програми. Із них 87,5% стверджують, що структура освітньої програми відповідає їхнім очікуванням і 12,5% частково відповідає (рис. 4.).

Рис. 4. Відповідність структури освітньої програми очікуванням здобувачів вищої освіти

9. У таблиці 2 представлено оцінку здобувачів щодо ефективності методів та методик викладання навчальних дисциплін за обраною спеціальністю

Таблиця 2

Оцінка здобувачами вищої освіти ефективності методів викладання і навчання, які застосовуються в освітній програмі

Варіанти відповіді	Результати опитування
Висока	6 осіб (75%)
Середня	2 особи (25%)

10. У таблиці 3 представлено результат рівня стимулювання здобувачів до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності.

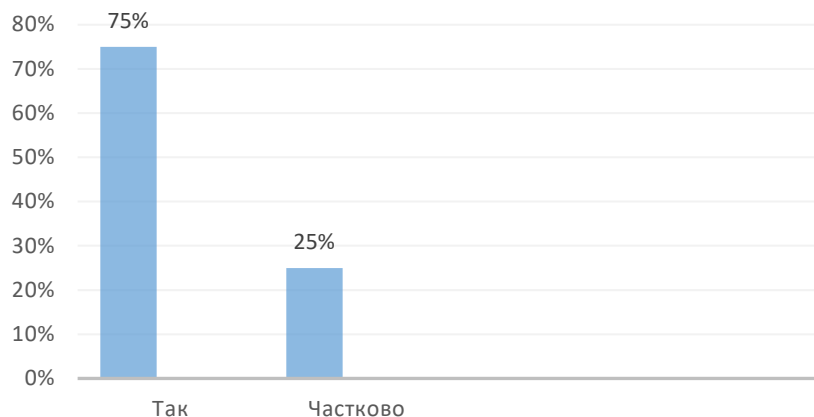
Таблиця 3.

Рівень стимулювання здобувачів вищої освіти до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності за освітньою програмою

Варіанти відповіді	Результати опитування
Високий	5 осіб (62,5%)
Достатній	3 особи (37,5%)

Як зазначають результати опитування, більшість здобувачів задоволені ефективністю методів навчального процесу та рівнем стимулювання до самоосвіти.

11. На запитання «На Вашу думку, чи усі дисципліни, що вивчаються, необхідні для Вашої професійної діяльності?» було отримано такі результати: так – 75%, частково – 25% (рис. 5.).

Рис. 5. Необхідність дисциплін для професійної діяльності.

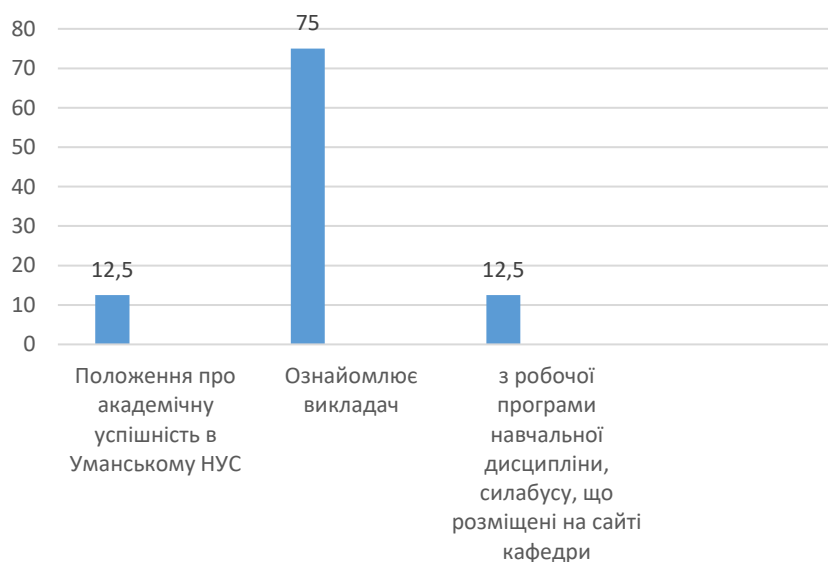
12. На запитання «Чи існує можливість вибору навчальних дисциплін та їх переліку, який пропонується за професійним спрямуванням?» 87,5% респондентів знають що існує така можливість, 12,5% – не знають.

13. На питання «Чи реалізовується за Вашою спеціальністю вільний вибір дисциплін?» всі студенти відповіли «Так».

Блок запитань щодо якості освітнього процесу дозволяє визначити рівень задоволення здобувачів вищої освіти якістю викладанням дисциплін та системою оцінювання.

Відповідаючи на запитання з приводу видів аудиторних занять, які переважають у студентів, 37,5% опитаних відзначили лекції, 62,5% – практичні заняття.

14. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано вказати, яким чином вони дізнаються про форми контролю, порядок і критерії оцінювання під час вивчення навчальних дисциплін (рис. 6).

Рис. 6. Ознайомлення здобувачів вищої освіти із формами контролю, порядком і критеріями оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни.

15. Процедури забезпечення якості оцінювання передбачають попереднє ознайомлення студентів з існуючими методами оцінювання, критеріями виставлення оцінок, які оприлюднені і знаходяться у відкритому

доступі (зокрема на веб-сайті університету). Дані, отримані за результатами анкетування, свідчать, що у переважній більшості (67%) викладачів пояснюють студентам методи і критерії оцінювання на початку вивчення курсу.

З поміж всіх наявних способів контролю знань при проведенні екзамену 25% опитаних здобувачів вищої освіти найбільш об'єктивним вважають електронне тестування, 37,5% – комбінацію екзаменаційних питань і тестових завдань, 25% – співбесіду, 12,5% – тестування (у письмовій формі).

16. Також можна відзначити достатній рівень чинної системи оцінювання результатів навчання студентів університету. На запитання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів навчання студентів в університеті?» 87,5% опитаних здобувачів відповіли впевнено так, 12,5% вважають чинну систему частково об'єктивною та 0% – не об'єктивною.

17. Щодо запитання «Чи є у Вас можливість, при потребі, оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів?» більшість опитаних (75%) відповіли «Так», 25% – частково.

18. Респондентам було запропоновано визначити результативність залучення професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до викладання окремих освітніх компонентів та організації освітнього процесу за спеціальністю. Отримані за результатами анкетування дані дозволяють зазначити, що 87,5% студентів бажають переймати досвід професіоналів-практиків безпосередньо в навчальному процесі і тільки 12,5% або 1 особа зазначила «Важко відповісти».

19. На запитання «Чи відповідає Вашим освітнім потребам комп'ютерне забезпечення освітнього процесу в Уманському НУС?» 75% респондентів зазначили «Так» і 25% «Частково».

20. Здобувачі вищої освіти оцінювали також доступність та якісний рівень підручників, методичних вказівок, конспектів лекцій в електронній та друкованій формах. 87,5% студентів відповіли «Так» і 12,5% або 1 респондент зазначив «Частково».

21. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності. Опитування здобувачів з цього питання показує достатній рівень обсягу практичної підготовки (на це вказали 100% респондентів).

22. На запитання «Чи задоволені Ви компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за освітньою програмою?» 87,5% студентів відповіли «Так» і 12,5% або 1 респондентів зазначили «Частково».

23. Університет популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Відповідно на запитання «Чи ознайомлені Ви із принципами академічної доброчесності?» 100% опитаних відповіли, що ознайомлені з принципами академічної доброчесності.

24. На запитання «Що, на Вашу думку, слід змінити в освітній програмі для Вашої спеціальності?» 5 студентів (62,5%) із загальної кількості опитаних відповіли, що нічого не слід змінювати і їх все влаштовує. Частина респондентів

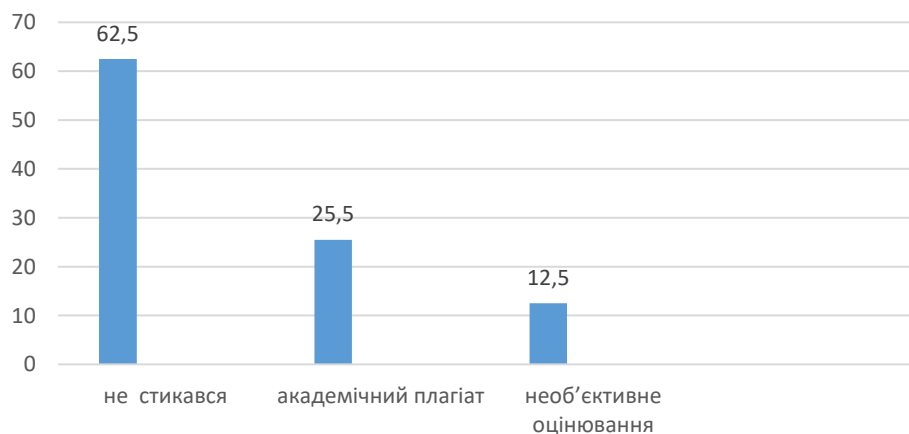
мала окремі пропозиції і зауваження для поліпшення якості навчання та викладання за освітніми програмами.

25. На запитання «Яким чином популяризується академічна доброчесність в Уманському НУС?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку (кількість варіантів вибору не обмежувалася). Узагальнені результати ілюструє рис. 7.

26. На запитання «З якими проявами академічної недоброчесності Ви стикалися в університеті?» отримано такі результати (рис. 8.).

Рис. 7. Популяризація академічної доброчесності в Уманському НУС

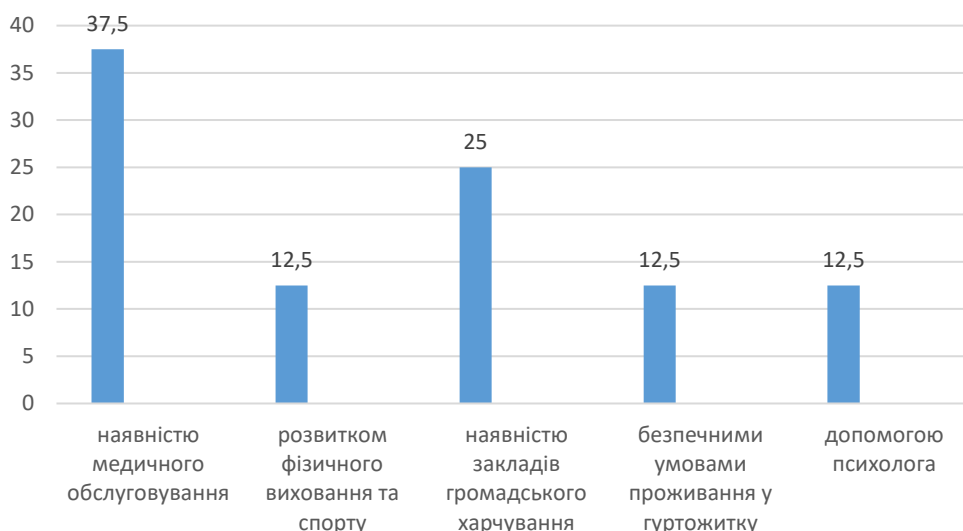

Рис. 8. Проявами академічної не доброчесності

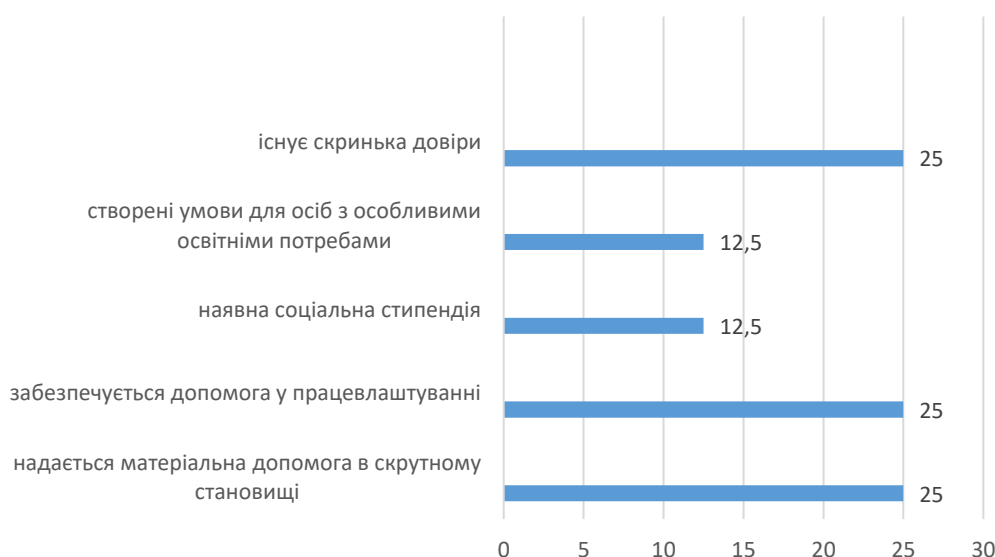
27. Здобувачам вищої освіти було запропоновано визначити із перерахованих варіантів, які санкції щодо студентів можуть бути доцільними у разі виявлення і доведення академічної не доброчесності: повторне проходження оцінювання (залік, екзамен, контрольна робота, тощо) – 87,5%, повторне вивчення дисципліни – 12,5%

28. Також було важливо проаналізувати потреби та інтереси здобувачів. За результатами анкетування щодо безпечності освітнього середовища для життя і здоров'я студентів, їх соціальної підтримки університетом можна зробити наступні висновки, що відповідні послуги надаються на високому рівні і

задовольняють більшість студентів. Узагальнені результати відображені на рис. 10 та рис. 11

Рис. 10. Фактори забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я, %

Рис. 11. Напрями надання соціальної підтримки, %

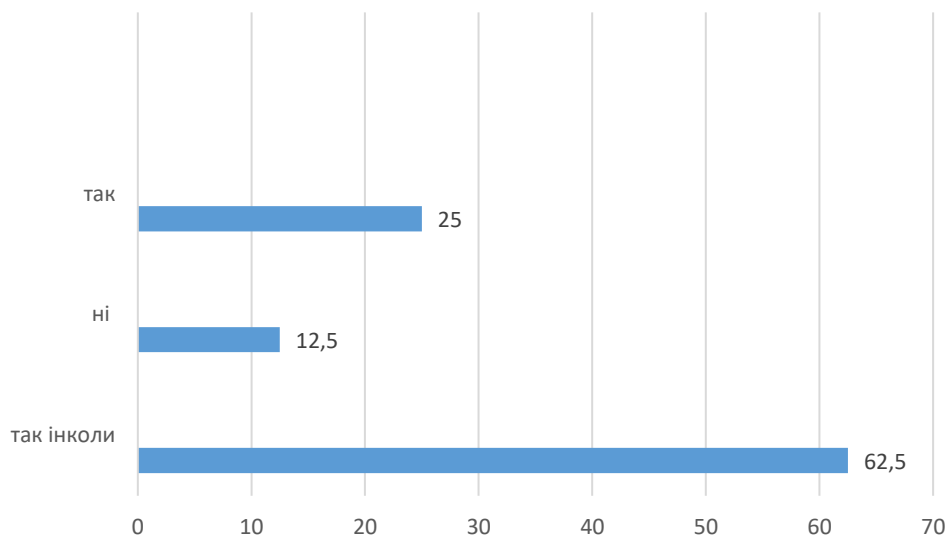
29. При проведенні анкетування досліджувалась також наявність процесів, що підтримують студентів під час навчання, якщо у них виникають значні труднощі чи проблеми.

30. На питання «Чи брали Ви участь у програмах міжнародної академічної мобільності?» 7 студент (87,5%) відповіли «Ні», та 1 студенти (12,5%) відповів «Так».

31. З перерахованих проблем, які виникають при бажанні брати участь у міжнародному обміні чи стажуванні, 62,5% здобувачів вказали на невелику кількість місць за програмами міжнародної академічної мобільності та 12,5% на наявну різницю у навчальних планах різних закладів вищої освіти та 25% на недостатню кількість пропозицій закордонних ВУЗів-партнерів

32. . 87,5% опитаних здобувачів вищої освіти задоволені рівнем організації роботи студентського самоврядування в Уманському НУС, 12,5% – задоволені частково.

33. Відповідно багато студентів приймають активну участь бере більша половина опитаних (75%) у заходах, які проводяться студентським самоврядуванням, отримані результати рис. 12.

Рис. 12. Участь студентів у заходах, які проводить студентське самоврядування

ВИСНОВОКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Зважаючи на усе вище зазначене, можна зробити загальний висновок – освітні послуги в Університеті надаються на достатньо високому рівні і задовольняють більшість студентів-отримувачів послуг, 67% респондентів вказали на високу їх якість.

2. Позитивним моментом є те, що 100% опитаних здобувачів вищої освіти ознайомлені з цілями та змістом освітньої програми. Із них 87,5% стверджують, що структура освітньої програми відповідає їхнім очікуванням, 12,5% – частково відповідає.

3. Серед проблем, які найбільшою мірою ускладнюють навчання, на думку опитаних, є особиста неорганізованість (25%).

4. Варто відмітити високий рівень (87,5%) чинної системи об'єктивного оцінювання результатів навчання студентів за всіма спеціальностями.

5. Серед опитаних респондентів 100% підтвердили реалізовану ними можливість самостійного обрання навчальних дисциплін для подальшого вивчення з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії.

6. Опитування здобувачів щодо практичної підготовки показало достатній рівень її обсягу: 87,5% респондентів повністю задоволені здобутими та/або розвиненими компетентностями під час практичної підготовки.

7. Більшість здобувачів задоволені якістю і доступністю підручників, методичних вказівок, лекцій та комп'ютерним забезпеченням освітнього процесу, що склало 87,5% опитуваних.

8. Серед загальної кількості анкетованих студентів 62,5% стверджують, що не зустрічались із проявами академічної недоброчесності в Університеті.

9. За результатами анкетування щодо безпечності освітнього середовища для життя і здоров'я студентів, їх соціальної підтримки Університетом можна зробити висновок, що відповідні послуги надаються на високому рівні і задовольняють більшість здобувачів.

Для удосконалення та підвищення рівня освітніх послуг, що надаються Університетом та кафедрою менеджменту доцільно застосувати наступні заходи:

1. Проводити опитування студентів щодо задоволеності освітніми програмами та якістю надання освітніх послуг щорічно. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти слабкі чи проблемні зони з метою вжиття своєчасних заходів.

2. Викладачам, кураторам академічних груп своєчасно знайомити здобувачів вищої освіти усіх рівнів із цілями та змістом освітніх програм, основними положеннями організації освітнього процесу в Уманському НУС.

3. Систематично проводити методичні семінари щодо використання інноваційних методів навчання та викладання.

4. Викладачам, кураторам академічних груп періодично ознайомлювати здобувачів вищої освіти із електронними базами даних Уманського НУС (сайт Університету, наукова бібліотека, інституційний репозитарій, дистанційна освіта Moodle, електронний розклад тощо).

5. Проводити моніторинг якості організації вибору навчальних дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. При перегляді освітньої програми та навчального плану розширювати перелік вибіркових дисциплін фахової підготовки.

6. Гарантам освітніх програм при перегляді освітніх програм враховувати пропозиції здобувачів вищої освіти для поліпшення якості навчання та викладання в Університеті.

7. Розширювати міжнародну академічну мобільність, активізувати співпрацю з іншими навчальними закладами для обміну досвідом.